

Volikogu koosoleku protokoll, 11.06.2025

Volikogu otsustas ühehäälselt: kinnitada koosoleku päevakord ning koosoleku juhatajaks Hando Sutter ja protokollijaks Ilona Pallon.

1. EIS uus visioon (Ursel Velve, EIS juht)

Ettekandes tutvustas EIS juht, Ursel Velve, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) rolli ja sihte aastateks 2026–2028. EIS soovib olla Eesti ettevõtete partner innovatsiooni arendamisel ja globaalsete edulugude toetamisel. Organisatsioon tegutseb kompetentsikeskusena ja katalüsaatorina, aidates turule tuua teadmusmahukaid tooteid ja teenuseid ning toetades ettevõtete kasvu ja rahvusvahelist laienemist.

EISi tegevused põhinevad Eesti 2035 arengukaval, TAIE arengukaval ning Euroopa Liidu ja riiklikel strateegiadokumentidel. Aastateks 2023–2025 seatud fookused on digivõimekas ja kestlik ettevõtlus, rahvusvaheline haare ning kliimakindel elamufond.

TAIE arengukava keskendub neljale valdkonnale: digilahendused, tervistehnoloogiad, kohalike ressursside väärindamine ning nutikad energialahendused. EIS toetab ettevõtteid teadmiste, võimekuse ja rahastuse kaudu – pakkudes koolitusi, nõustamist, tööriistu ning rahvusvahelisi ja riiklikke toetusmeetmeid.

Finantslahendused on jagatud vastavalt ettevõtte arengufaasile, alates seemne- ja stardifaasist kuni laienemiseni. Rahvusvahelise kasvu toetamiseks arendab EIS ühtset ekspordi, investeringute, turismi ja e-residentsuse teenuste brändi ning tegutseb 15 välisriigis, sealhulgas USA-s, Saksamaal, Jaapanis ja Keenias.

Ettekande kokkuvõtteks rõhutati EISi pühendumust innovatsiooni edendamisele ning Eesti ettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime kasvatamisele.

2. Tööandjate põhisõnumite KOV valimisteks kinnitamine

Viimastel aastatel on riigi kulud kasvanud oluliselt kiiremini kui majandus, ületades majanduskasvu võimalusi üle 2,5 miljardi euro võrra. Suurimad lisakulud on tehtud sotsiaalkaitstes, riigikaitstes, tervishoius ja valitsemises, samas kui reaalne majanduskasv on inflatsiooni tõttu peaaegu seiskunud. Riigivõlg ja eelarvepuudujääk on kasvanud ohumärgini, seades kahtluse alla eelarve jätkusuutlikkuse ja suurendades survet maksutõusuks. Koalitsioonilepe lisab uusi kulukohustusi, kuid tasakaalustavaid reforme pole kavandatud. Kohalike omavalitsuste roll ja kuluefektiivsus on küsimärgi all, eriti haridussektoris. Demograafilised muutused süvendavad survet kooli- ja teenusvõrgu ümberkujundamiseks. Avalik sektor seisab silmitsi rahaliste ja struktuursete väljakutsetega, mis vajavad kiiret ja sisulist lahendust.

Kokkuvõttes on avalik sektor surve all nii rahaliselt kui struktuurset. Vajalik on sisuline arutelu eelarvepoliitika, kulutuste prioriseerimise ning kohaliku halduse tuleviku üle.

5 põhisõnumit:

1. Haldusreformiga tuleb jätkata, sest kohaliku elu kvaliteetne korraldamine 79 omavalitsuses ei ole praeguse rahvastikutausta ja rahaliste võimaluste juures enam jätkusuutlik. Eesti suurus, liikuvus ja sidevõrk võimaldavad avalikke teenuseid pakkuda paindlikumalt ja kesksamalt. Eriti ebaefektiivsed on omavalitsused, kus üle poole eelarvest kulub ainult haridusele – sellised üksused tuleks liita. Omavalitsuste koostöö peab muutuma tavapäraseks, sest ühiste lahenduste leidmine on lihtsam, odavam ja tõhusam.
2. Kohalikud teenused vajavad ümberkorraldamist. Tuleb jätkata teenuste erastamist ja anda osa avalikest teenustest erasektori kanda, vältides seejuures munitipaliseerimist. Innovatsioon ja teenuste osaline

tsentraliseerimine muudavad teenuste osutamise jätkusuutlikumaks. Planeeringute protsess tuleb muuta paindlikumaks ja kiiremini toimivaks, et vältida investeeringute takerdumist bürokraatiasse. Samuti on oluline suurendada riigihangete võimekust ja kvaliteeti – odavaim hind ei tohi olla ainus kriteerium, tähtis on ka elukaare kogukulu ja innovaatus.

3. Kohalikel omavalitsustel on oluline roll ettevõtluskeskkonna kujundamises. Investeeringute ja tööhõive meelitamine peab olema strateegiline prioriteet ning selle tulemuslikkust tuleb regulaarselt jälgida. Ettevõtluse arendamine võiks olla seaduses fikseeritud omavalitsuse kohustuslik ülesanne. Samuti peab riigil olema regionaalne arenguplaan, millest lähtuda kogu taristu ja transpordivõrgu planeerimisel. Omavalitsusi tuleks motiveerida ettevõtlust soodustama läbi otsetoetuste ja tulubaasi reformi – näiteks mahajäänud piirkondade tasandamiseks mõeldud fondide kaudu.
4. Hariduse korraldajal ehk kohalikel omavalitsustel peab olema selge vastutus hariduse kvaliteedi eest. Praegu ei ületa veerand põhikooli lõpetajatest lõpueksami miinimumlävendit. See viitab vajadusele sõlmida hariduslepe, mis määratleb selgelt vastutuse ja rahastuse üldhariduses. Koolivõrgu optimeerimine ja haridusjuhtimise tugevdamine on vältimatud, sest kvaliteetne haridus sõltub eeskätt õpetajatest ja koolijuhtidest, mitte koolimajade kaugusest. Innovatiivsete lahenduste kasutamine hariduses, näiteks tehnoloogiaklasside jagamine mitme kooli vahel, aitab leevendada tööjõupuudust ja tõsta hariduse kvaliteeti.
5. Õiglase ülemineku põhimõtted peavad olema realistlikud ning toetama ettevõtluse konkurentsivõimet. Üleminek rohepöördega ei tohi käsitleda ainult põlevkivi- ega Ida-Virumaa küsimusena – mõjutatud on ka teised sektorid ja piirkonnad, näiteks metsandus, maakasutus ja turbatööstus. Iga piirava otsuse mõju tuleb ettevõtjatega läbi arutada, et hinnata vajadusi investeeringute, ümberõppe ja toetuste järele.

3. Juhtimiskunsti klubist (Evelyn Parv, Hando Sutter)

Juhtimiskunsti Klubi on uus inspireeriv sündmustesari, mis on loodud Eesti tippjuhtidele. Klubi eesmärk on pakkuda võimalust kogemuste vahetamiseks, väärtuspõhise juhtimise edendamiseks ning strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamiseks.

Klubi patroonideks on tuntud tippjuhid: Erkki Raasuke, Olavi Lepp, Ivo Suursoo ja Kadri Mägi-Lehtsi.

Avasündmus toimub 3. septembril 2025 kell 15.00–17.00, kus Erkki Raasuke kutsub endaga vestlema Taani tippjuhi ja äriliidri **Lasse Bolanderi**.

Registreerumine: www.employers.ee/juhtimiskunstiklubi

4. Muud küsimused

- **Parim Praktika 2025** konkurss kutsub juba 10. korda tunnustama silmapaistvaid praktikante ja praktikakohti. Tööandjate keskliidu algatuses tõstetakse esile neid, kes on 2024/2025. õppeaastal andnud märkimisväärse panuse praktikakultuuri arendamisse. Kandidaate saab esitada kuni **30. septembrini**: employers.ee/parim-praktika-2025-konkurss
- **Ettevõtluse Auhind 2025** konkurss tähistab 30. juubelit ja kutsub tunnustama Eesti uuendusmeelseid ettevõtteid seitsmes kategoorias; kandidaate saab esitada kuni 6. juulini: ettevotluseauhind.eis.ee.
- Tööandjate Keskliit tõstab projektiga **tööandjate teadlikkust riigikaitse** panustamise võimalustest ja toetab reservväelaste osalemist õppekogunemistel. 20. juunil sõlmitakse Kaitseministeeriumiga hea tahte kokkulepe riigikaitse ja tööandjate koostöö tugevdamiseks.